

hiv-1
hiv-2
hiv-activisme
hiv-activist
hiv-afdeling
hiv-antistoffen
hiv-arrest
hiv-behandelaar
hiv-behandelcentrum
hiv-behandeling
hiv-behandelingsmogelijkheden
hiv-behandelsubcentrum
hiv-besmetting
hiv-boodschap
Hivcafé
hiv-centrum
hiv-cijfer
hiv-coming out
hiv-component
hiv-consulent
hiv-counselor
hiv-counseling
hiv-deel
hiv-deskundige
hiv-diagnose
hiv-DNA
hiv-eiwit
hiv-enzym
hiv-epidemie
hiv-Europanetwerk
hiv-expert
hiv-explosie
hiv-fenotype
hiv-gebied
hiv-geconfronteerd
hiv-geïnfecteerd
hiv-geïnfecteerde
hiv-gemeenschap
hiv-gerelateerd
hiv-geval
hiv-hulpproject
hiv-hulpverlener

Hivtaal

Kees Rümke

Iedereen die in de wereld van hiv terecht komt moet de merkwaardige Hivtaal leren. Viral load, CD4-aantal, co-receptorvoorkeurbepalingen, het moet voor de meeste Nederlanders een geheimtaal zijn. Dat het geheimtaal is, die alleen door artsen en hiv-positieven – na hun inburgeringscursus – wordt gesproken, zegt iets over de marginale positie die hiv in Nederland (gelukkig) inneemt. Op televisiejournals in Zuid-Afrika hoeft het begrip 'opportunistische infectie' niet uitgelegd te worden. 'Iedereen' weet wat het is. Hier zou dat in het Journaal moeten worden uitgelegd als het ter sprake zou komen, terwijl de 'koopkrachtpuntenwolk' hier weer zonder uitleg kan. 'Iedereen' weet immers wat dat is.

Seropositief of hiv-positief

Vroeger werd er een sterk onderscheid gemaakt tussen 'seropositieven' en 'mensen met aids'. Er was zelfs een club voor seropositieven (BSP) en voor mensen met aids (BMA). Toen beide clubs fuseerden tot de Hiv Vereniging ontstond er binnen de redactie van Hivnieuws de behoefte om meer nadruk te leggen op wat de leden verenigde (hiv) en niet wat ze scheidde (aids). De term hiv-positief werd naar Engels voorbeeld gemunt. In het algemeen taalgebruik lijkt de hiv-positieve het steeds meer te winnen van de seropositieve. Hivnieuws moet hier een bijdrage aan geleverd hebben.

Hiv-remmers

Vroeger was het gebruik van het begrip hiv-remmer nutteloos. Er waren eerst geen hiv-remmers, later heette die ene die er was gewoon AZT. Weer later was er een handvol die gewoon apart te benoemen waren. Pas in 1995 werd het begrip 'hiv-remmer' in Hivnieuws gebruikelijk. Er waren toen zoveel hiv-remmers beschikbaar en in onderzoek dat een aparte naam wenselijk werd. De analogie met het begrip proteaseremmer zal de ingang van het gebruik van de term hiv-remmer bevorderd hebben. Opmerkelijk is ook dat het begrip 'HIV inhibitor' in het Engels (nog) geen school heeft gemaakt. Dit begrip wordt hooguit door enkele fundamentele wetenschappers gebruikt, zo leert Google, anderen hebben het over 'antiretrovirals'. Dit bekt overigens wel beter dan antiretrovirale middelen/medicatie. In het algemene spraakgebruik lijkt de term 'aids-remmers' nog de overhand te hebben. Maar de hiv-remmer

lijkt in opkomst te zijn. Zelfs het Aids Fonds, dat eindeloos sprak over de 'aids-test' (die geen aids vindt, maar hiv-antistoffen), schuift op naar hiv-remmers. En wat remmers betreft, de begrippen 'griepremmer' en 'maagzuurremmer' maken ook hun opmars.

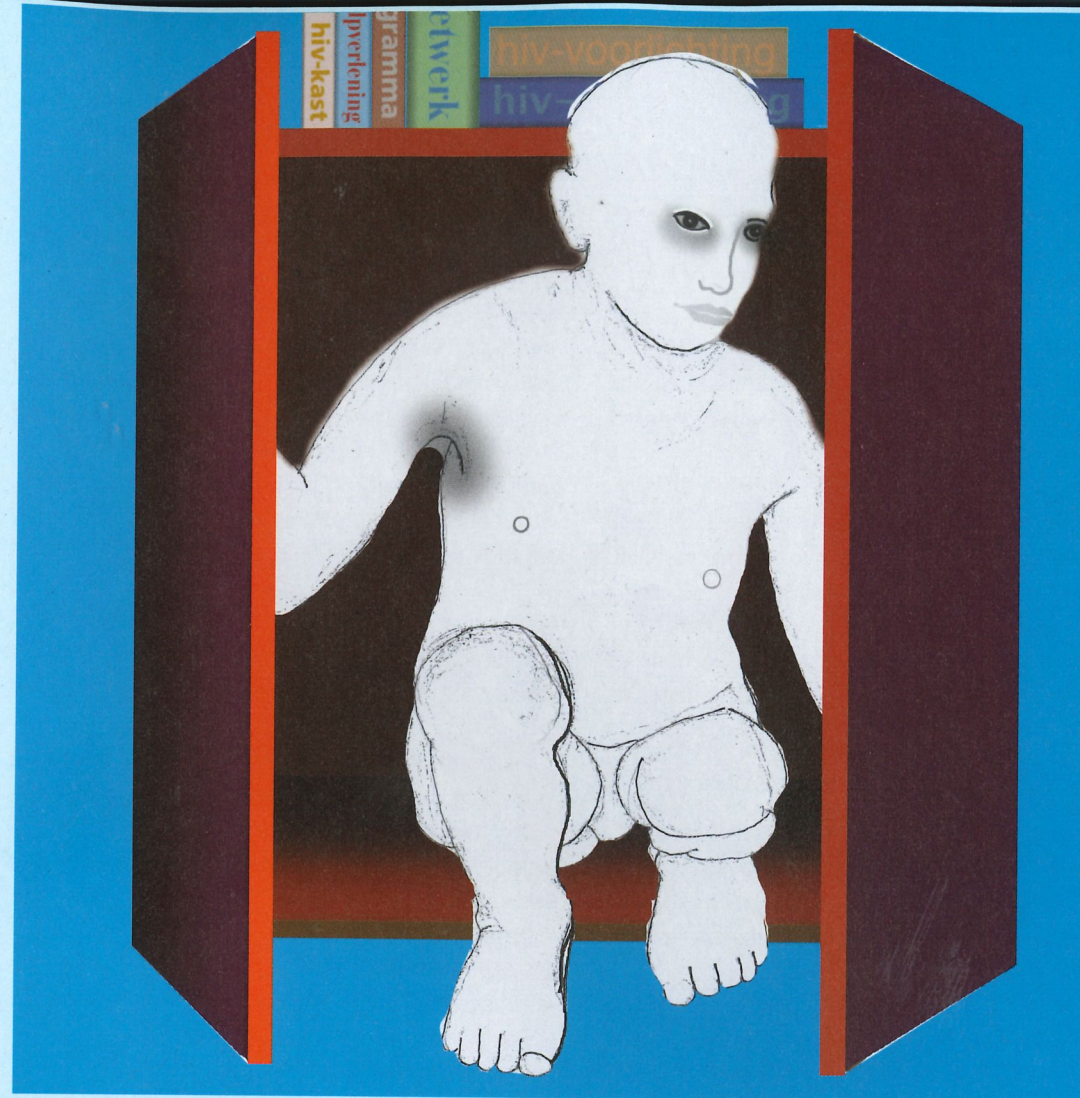
Viral load

Nieuwe medische taal ontstaat eerst in het Engels, de lingua franca van wetenschappers. 'Viral load' is een voorbeeld. Toen in Hivnieuws het begrip viral load werd geïntroduceerd werd dat stevast uitgelegd als 'de hoeveelheid virus in het bloed'. Viral load werd door anderen vertaald als virale lading of viruslast. Bij deze begrippen kon ik me niets zinnigs voorstellen (lading doet me denken aan electriciteit), dus dan maar het Engelse viral load. Achteraf gezien was 'de hoeveelheid virus' of 'virusaantal' (dat het om het bloed gaat is bijna altijd vanzelfsprekend) een betere vertaling geweest. We hadden als Hivnieuws daar invloed op kunnen hebben, gezien de geschiedenis van de hiv-positieve en de hiv-remmer.

Ondetecteerbaar

Na 'viral load' ontstond het begrip 'undetectable'. Hoe vertaal je dat? Snel vertaald is het 'ondetecteerbaar', oftewel 'niet te vinden'. Strikt gesproken is bij een undetectable viral load, geen sprake van een onvindbare hoeveelheid virus, maar van een onmeetbare hoeveelheid. De bepaling kan mogelijk nog wel een hoeveelheid virus vinden, maar het gevonden aantal is volstrekt onbetrouwbaar. 'Onmeetbaar' is dus vele malen nauwkeuriger dan 'undetectable', 'onvindbaar' of 'ondetecteerbaar'.

Illustratie: Anita Toebosch

Hivnieuws moest kiezen en koos fout. Maar om na een fout te kiezen voor correcter taalgebruik dat hiv-positieven niet kennen is ook weer zo wat.

CD4 of T4?

Hivnieuws is in 1997 overgegaan van de T4-cel naar de CD4-cel. Wetenschappers en oudere artsen kennen de cel nog als OKT4. Zij gingen over van OKT4 naar T4 naar CD4. Hivnieuws begon met T4-cellen; OKT4 was echt te ouderwets. Maar de CD4-cel begon zijn opmars. Toen op de voorloper van het forum van hivnet.org de CD4-cel het begon te winnen van de T4-cel, zijn we overgestapt op de CD4-cel. Misschien maakt Hivnieuws taal, maar we volgen taalgebruik ook. De officiële medische term voor de cel is tegenwoordig CD4+-T lymfocyt (of hoort hier ook een streepje tussen T en lymfocyt?). Dat lymfocyt is al te ingewikkeld. Wat is het verschil tussen lymfocyten en leukocyten ook al weer? Dus zeggen we gewoon cel. De +- doet pijn aan de ogen. De + betekent dat de cel CD4-positief is. De – is een bindingsstreepje. Maar je leest toch plus min. Wat nou, plus of min?

Hiv of de hiv-positieve?

Hivnieuws volgt overigens niet altijd het algemene taalgebruik. Zowel hiv-positieven als artsen hebben er een handje van om te zeggen dat iemand ondetecteerbaar is of resistent. Dat is natuurlijk nonsens. De persoon is niet ondetecteerbaar (anderen merken haar niet op en ze kan ongestoord inbreken) of resistent (hij kan dus geen hiv krijgen of kan de medicatie niet verdragen). Het virus is dat. Deze verwisseling van virus en persoon is volgens Hivnieuws niet goed. In feite is het (zelf)stigmatiserend. Wij doen daar daarom niet aan mee. Dat is dus een politieke keuze.

Hiv en/of aids

In het politiek correcte Engels wordt eindeloos gesproken over 'HIV/AIDS'. Dit wordt meestal vertaald als 'hiv/aids'. Maar indachtig de seropositieve en de mens met aids is dit absurd taalgebruik. Als we het over hiv hebben dan hebben we het ook over aids (en over meer). Als we het over aids hebben dan hebben we het ook over hiv (maar in een speciale omstandigheid). Wat is dan hiv/aids? Als iemand hiv bedoelt (met en zonder aids) dan volstaat hiv. Als iemand aids bedoelt dan is het noemen van hiv over-

hiv-hulpverlening
hiv-identiteit
hiv-infectie
hiv-internist
hiv-kaart
hiv-kast
hiv-kliniek
hiv-landhiv-kliniek
hiv-land
hiv-load
hiv-lounge
hiv-medicatie
hiv-negatief
hiv-negatieve
Hivnet
hiv-net
hiv-netwerk
Hivnieuws
hiv-onbekende
hiv-onderzoek
hiv-onderzoeker
hiv-optimisme
hiv-organisatie
hiv-overdracht
hiv-patiënt
hiv-pillendoos
hiv-poli
hiv-polis
hiv-positief
hiv-positieve
hiv-prevalentie
hiv-prevalentiecijfers
hiv-preventie
hiv-preventiemaatregel
hiv-preventieprogramma
hiv-preventiespel
hiv-preventiestrategie
hiv-preventietechniek
hiv-preventiewerker
hiv-problematiek
hiv-rechtspraak
hiv-rechtszaak
hiv-remmer

hiv-RNA

hiv-sneltesthiv-snel-
testuitslag

hiv-specifiek

hiv-status

hiv-strafzaak

hiv-subtype

hiv-surveillance

hiv-testhiv-testbe-
leid

hiv-testcentrum

hiv-testuitsl

hiv-variant

hiv-vereniging

hiv-verpleegkundige

hiv-veteraan

hiv-virus

hiv-virusfamilie

hiv-voorlichting

hiv-weekend

hiv-wereld

hiv-zaak

hiv-zorg

hiv-zorgverlener

hiv-zorgverlening

bodig (tenzij hij hiv-ontkenners toespreekt). Zelfs Hivnieuws bezondigt zich soms aan de waanzin van hiv/aids of hiv en aids. Deze politiek correcte onzin valt kennelijk niet weg te redigeren.

Besmette patiënten

In het kader van politiek correct taalgebruik is er een biblebonse discussie geweest over het gebruik van het begrip patiënt. Hiv-positieven waren vroeger niet, ook niet als ze de aidsdiagnose hadden, de godganse tijd ziek. Je was dus geen patiënt. De Hiv Vereniging was dus ook geen patiëntenvereniging, maar een belangenvereniging. De discussies hierover waren zeer verhit.

Toen ik hierover wat langer ging nadenken vond ik deze discussie eigenlijk een beetje belachelijk. Wie naar de dokter gaat – ziek of niet – is een patiënt. Je bent een patiënt als je de dokter ziet. Ga je naar de bakker dan ben je geen patiënt, zelfs niet als je doodziek bent. Je bent daar een klant: een broodkoper.

Een ander woord dat Hivnieuws niet graag gebruikt is besmetting. Besmetting klinkt vies: jij bent besmet, dus ben jij vies. 'Geïnfecteerd' klinkt veel cleaner. Hivnieuws mijdt de term 'besmetting' dus en gebruikt 'infectie'. Alweer om (zelf)stigmatisering te voorkomen.

Opvallend is dat zowel de patiënt als de besmetting tegenwoordig weer meer ingang vinden, ook bij hiv-positieven. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat

hiv-infectie niet meer het doodsvonnis is zoals het vroeger was. Het oude 'Ik een patiënt? No way!' is niet meer nodig. Zo ook met besmetting in plaats van infectie.

HAART

Ander potjesengels van medici is de term HAART. HAART staat voor Highly Active AntiRetroviral Therapy. Dit valt in het Nederlands te vertalen als Hoog Actieve AntiRetrovirale Therapie. HAART dus. Maar dit is een beetje reclametaal. Wat is hoog actief; is HAART wel hoog actief genoeg? Het activiteitspredikaat leverde ook vreemde discussies op. Zijn alle combinaties wel HAART genoeg? Jammer is het dat FART voor Failing AntiRetroviral Therapy nooit ingang heeft gevonden.

Een betere vertaling voor HAART maakte Peter Reiss: Potente AntiRetrovirale Therapie. Maar in afkorting is dat toch te veel 'noch deel'.

Soms wordt ook ART gebruikt, dus zonder de reclame van 'Higly Active'. Deze term kent eigenlijk geen voordeel boven 'combinatietherapie'.

Als het over toegang tot behandeling gaat in de ontwikkelingslanden dan wordt er meestal over ARV(s) gesproken: AntiRetroViral(s). Wat dit begrip toevoegt aan het begrip 'hiv-remmer(s)' of 'combinatietherapie', is mij een raadsel. Dus in Hivnieuws houden we het op die laatste begrippen. Of er moet iets fout zijn gegaan bij het redigeren van de tekst.

Ik ben meer een doener

Yvonne van den Boer, 48 jaar, is voorzitter van de Hiv Vereniging Brabant.

"Ik raakte via de medische opvang van het AZC betrokken bij hiv-positieven uit Afrika. Ook melden beide academische ziekenhuizen in Brabant deze mensen bij ons aan. Sinds november 2004 draait het project 'Nieuwe Nederlanders'. We hebben nu dertig cliënten van verschillende culturen, die we via crisisbuddy's hulp bieden. In andere culturen worden hiv-positieven verstoten, ook door familie. De angst om het anderen te vertellen is groot."

Yvonne heeft recent het 'Huiskamerproject' opgezet. Dit vindt plaats bij haar thuis. Sinds de kinderen de deur uit zijn, heeft ze twee kamers over, die omgetoverd zijn tot een schoonheids- en massagesalon. Vijf tot zes keer per maand kunnen mensen met hiv hier terecht voor een pedicure,

een schoonheidsbehandeling of een massage tegen sterk gereduceerde prijzen. Hiv-positieven lopen bij de pedicure aan tegen angst voor besmetting en krijgen te horen dat aan die huid toch niets meer te doen is. En wat is er nou lekkerder dan eens lekker verwend te worden?

"Eerst wilde ik de tijd krijgen om mijn kinderen groot te brengen, tot ze de deur uit zouden gaan, en nu pas ik tweeënhalve dag per week op mijn kleinkind. De tweede is op komst. Daar doe ik het allemaal voor, zij zorgen ervoor dat ik doorga en bergen werk verzet. Ik krijg ook veel waardering voor mijn werk voor de vereniging. Bijvoorbeeld een lovend mailtje uit het buitenland over het Huiskamerproject. Het is een voorrecht voorzitter te zijn van deze goed draaiende afdeling."

ND

